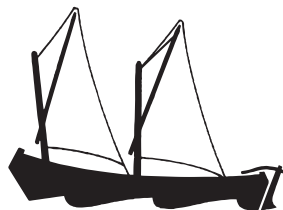
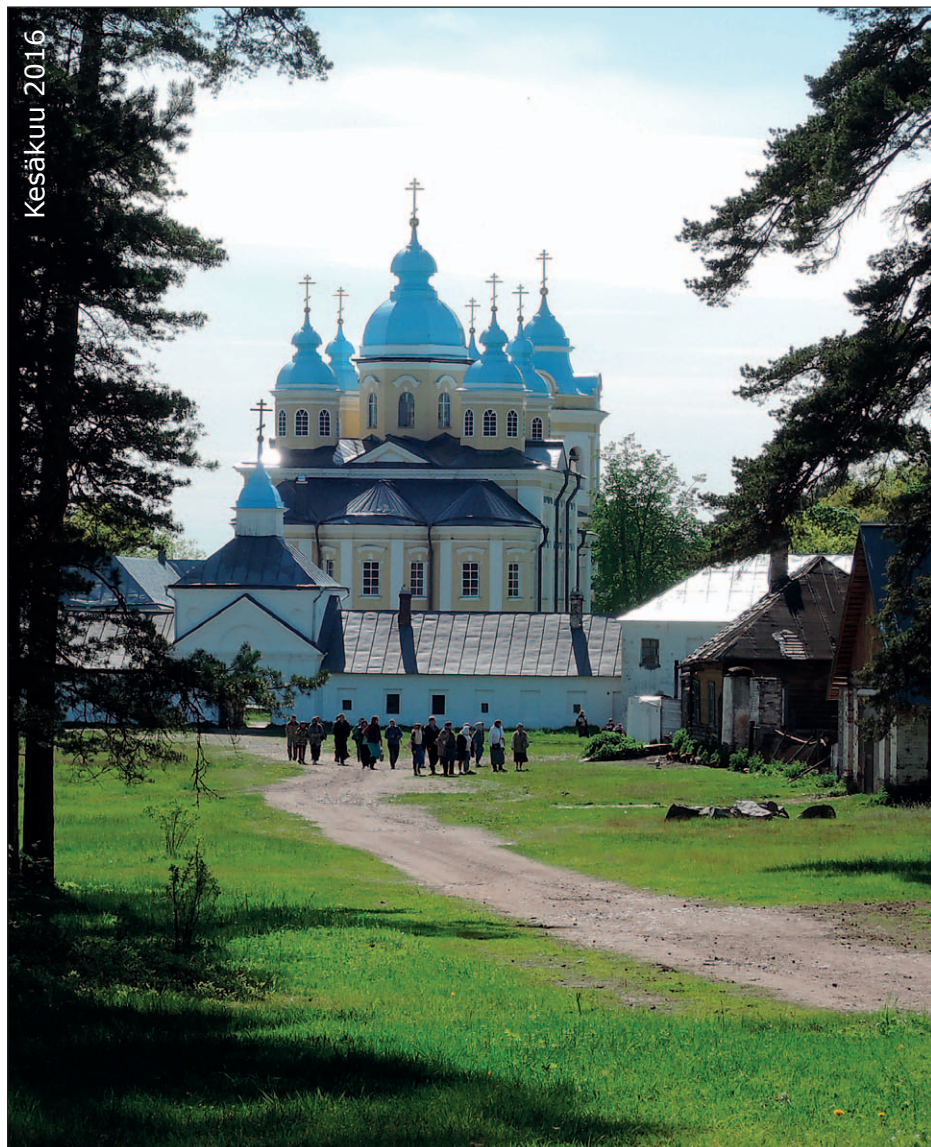

Metsäpirtin **AHTIAISET**

Kesäkuu 2016

Metsäpirtin AHTIAISET

Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseura ry:n
jäsenlehti, kesäkuu 2016

Esimiehen palsta s. 3

Sukuseuran ensimmäiset pikkujoulut s. 5

Perinneruokaa porukalla s. 8

Sukukirjan tekemisestä s. 11

Kuvia ja kertomuksia s. 19

Saimaan rannalla Lappeenrannassa s. 24

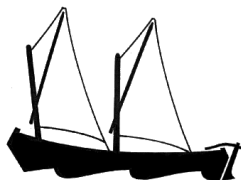
Ahtiaiset Konevitsassa s. 30

Kirjavinkkejä: Ihmisiä sodan jaloissa s. 44

Miu mummin Helena s. 46

Vanhojen kirjeiden kertomaa s. 48

Hallituksen yhteystiedot s. 51

Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseura netissä:
www.sukuni.fi/ahtiainen/

Kansikuva: Konevitsan luostarin pääkirkon siniset kupolit kimaltavat kesäkuussa 2015. Sukuseuran Karjalan matkalta, kuva Markku Laaksonen.

Esimiehen palsta

Edellisen lehden ilmestymisestä on ehtinyt kulua jo tovi. Syynä tähän on pula aktiivisista toimijoista sukuseuran sisällä. Samat henkilöt, jotka tekivät suuren urakan sukukirjan parissa, ovat työllistettyjä myös mm. lehden teon saralla. Siksi tämä katkos lehden julkaisujen välillä. Lisää innokkaita käsipareja siis seuran toimintaan on tervetullutta.

Seuran säännöt pakottavat hallituksen henkilöiden vaihtumaan määrävälein. Valitun henkilön hallituskausi on kolme vuotta ja niitä voi olla peräkkäin vain kaksi, jolloin luonnollista vaihtumaa tulee vastuisiin. Juuri tätä vaihtuvuutta tällä sääntöpykälällä haettiin, kun sääntöjä kymmenen vuotta

sitten uudistettiin. Viime vuonna pitkäaikainen esimies Harri sai ansaitun lepovuoron tämän pykälän myötä. Minut rekryttiin puheenjohtajan paikalle, vaikka en itse vuosikokoukseenkaan ehtinyt. Toki asiasta oli kanssani etukäteen keskusteltu. Toimin aiemmin sukuseuran sihteerinä kolmivuotiskauden 2002-2005. Sen jälkeen olen toiminut sukuseurassa enimmäkseen taustalla nettisivujen ylläpitotehtävissä.

Sukukirja siis valmistui itsenäisyyspäiväksi 2014. Sitä on myyty reilut 400 kappaletta ja se on saanut erittäin hyvän vastaanoton. Kirjoja on toki vielä myynnissä siitä kiinnostuneille. Vielä kerran iso kiitos niin kirjan tekoon osallistuneille kuin myös kuvia kirjaan luovuttaneille - pitkä rupeama pääsi

arvokkaaseen maaliin. Sukuseuran toiminta on jopa sääntöjen osalta tähdännyt suvun historian selvitykseen ja sen kirjaksi saattamiseen. Nyt kun kirja on valmistunut, on mietittävä uusia linjauksia sukuseuran toimintaan, jolla edistetään yhteenkuuluvaisuuden tunnetta ja tiivistetään suvun kanssakäymistä. Parhaana keinona lieenee erilaisten yhteisten tapahtumien ja opastettujen toimintapäivien järjestäminen. Vuosikokoukset ovat perinteisesti olleet joka toinen vuosi kaksi päiväisiä yhden päivän sijaan. Tällä saadaan sukua yhteen lähes koko viikonlopuksi. Tänä vuonna vuorossa on yksipäiväinen kokous.

Kotiseutumatkat ovat olleet ja ovat luonnollisesti jatkossakin tärkeässä asemassa sukuseuran toimintamallissa. Julkaisutoiminnassa oleellinen osa on tämä käsissäsi oleva lehti. Mikäli jutun aiheita riittää, tämänkin julkaisun ilmentymistäajuutta voitaneen lyhentää, esim. ilmestymään aluksi kaksi kertaa vuodessa. Tänä some-aikana olisi mukava nähdä ja kuulla vilkkaampaa keskustelua ja viestittelyä sukuseuran Facebook-ryhmässä, missä sukulaisten asuinpaikkojen pitkätkin välimatkat kutistuvat tietokoneen tai kännykän ruudulle.

Jouni Ahtiainen

Vuosikokous syyskuussa Turussa

Tämän vuoden vuosikokous pidetään yksipäiväisenä, sunnuntaina 4.9.2016 kello 12 alkaen Turussa Merikeskus Forum Marinumissa. Vuosikokouksesta lähetetään jäsenille lisää tietoja kokouskutsussa myöhemmin kesällä. Ajankohtaista tietoa löytyy myös sukuseuran nettisivuilta www.sukuni.fi/ahtiainen/ ja Facebookista

Yhteislaulua Tytti Pelkosen ja harmonikan säestyksellä.

Sukuseuran ensimmäiset pikkujoulut

Sukuseuran ensimmäiset pikkujoulut pidettiin lauantaina 12.12.2015 Loimaalla, Katinhännän kievarissa. Loimijoen rannalla oleva Katinhännän kievari on ihastuttavan idyllinen, ryijyyn ja talonpoikaisantiikilla sisustettu 1800-luvun hirsitalo.

Vaikka ulkona oli tuona iltana pimeää ja maa oli lumeton, heti kievariin sisään astuessa saattoi tuntea lämmön ja haistaa jouluglögin

tuoksun. Pikkujoulunviettäjien maistellessa glögiä sali täyttyi samalla iloisella puheensorinalla. Nuorisoakin oli saapunut paikalle.

Ennen jouluateriaa Iida Laaksonen luki Luukkaan joulu-evankeliumin Karjalan murteella: Siihe aikoa ainto keisarj Aukustus käskeyt jot koko valtakunnas olj loajittava verokirjat...

Perinteinen jouluateria ja karjalanpaisti maistuivat koko porukal-

Ahtiaisten omat laulumiehet esiintyivät, vasemmalta Markku Lemmetti, Matti Ahtiainen ja Jarmo Rauvola.

Iida Laaksonen luki jouluevankeliumin Karjalan murteella, Jaakko Laaksonen otti kuvia.

le. Palvelu pelasi ja ruokaa riitti.

Myös joulupukki oli kuulut Kievarissa pidettävistä pikkujouluista ja saapui paikalle lahjoinensa; paketteja oli jos jonkin näköisiä ja kokoisia. Siinäpä sitten arvuteltiin, mitä kenenkin paketista löytyy. Käärepaperien alta paljastuneet lahjat vaihtelivat suklaarasioiden ja kahvipaketeista mukeihin ja tuikkuihin. Joku sai jopa käsin neulotut lapaset, ja paljastui erästä pikkujoululahjasta koivusta sorvattu pieni kulhokin. Pikkujoulun nuorimman, 2-vuotiaan Leon paketista löytyi kuorma-auto, jolla hän

leikki ahkerasti.

Pian lahjojen ihastelun jälkeen Markku Laaksonen Laitilasta alkoi näyttää videotykillä kuvia ja kertoilemaan kesällä tehdystä onnistuneesta Karjalan matkasta. Porukka kuunteli mielenkiinnolla, välillä muistellen, kysellen ja kommentoiden.

Tämän jälkeen laulettiin yhdessä joululauluja; Tytti Pelkonen laulatti hanurin säestyksellä niin Nissen polkat kuin Varpunen jouluaamunakin. Pikkujouluväki lauloi innokkaasti mukana ja ehdotti joululauluhosta lempilaulujaan.

Porukan vaihtaessa joulukortteja keskenään, joku huomasi ikkunasta ulos katsoessaan ulkona leijailevat lumihiuataleet. Ulkona satoi lunta ja pian maa oli valkoisena lumesta. Pikkujoulutunnelma oli korkealla.

Tytty viritteli äänentoistolaitteitaan ja pian halukkaat pääsivät laulamaan karaokea, Markku Lemmetti ja Jarmo Rauvola innokkaimpina. Tanssiparketilla riitti tanssijoita. Karaoken ja tanssin

välissä nautittiin kahvista joulutor-
tun ja täytekakun kera. Rohkaistui
Matti Ahtiainenkin laulamaan
Karjalan kunnailla. Viimeisen vals-
sin soidessa koko pikkujouluväki
tanssi parketilla, ja kaikilla oli niin
muu-kaa-vaa... Yhteistuumiin pää-
tettiin, että ensi vuonna otetaan uu-
siksi!

Päivi Laaksonen
Kuvat Jaakko Laaksonen

*Joulupukki lahjasäkkeineen
löysi juhlijat Katinhännän
kievarista, Päivi-tonttu aut-
toi lahjojen jaossa.*

*Ja sitten jatkettiin
yhteislauluja.*

*Anni Peltomaa (o.s. Ahtiainen) ja Aili, Taneli Ahtiainen
ja Joni Peltomaa työn touhussa.*

***Erityisen mukavaa oli se, että keittiöön saatiin mukaan nuoria perheitä, äitien lisäksi isää lapsineen. Meillä on usein ollut ilo saada seuran tapahtumiin mukaan paljon kaiken ikäisiä.
Tulkaa toistekin!***

Kaarina Alihanka, Anne Eskola, Kaija Herrala, Annikki Virtanen, Karoliina Eskola, Marjatta Huhtala ja Hannu Alihanka työn touhussa.

Perinneruokaa porukalla

Suku sai ajalliseksi valtaisan keon pulleita ja pyöreitä, ohuita ja suippoja ja vaikka möykkyisiä ja lokeroniekkojakin riis'piiraita – muodosta viis, maistuvia kaikki. Niitä maisteltiin ja vietiin kot'miehille perinneruokapäivän päätteeksi.

Ypäjälle Hevosopiston maisemiin kerääntyi huhtikuussa kaikkiaan 32 henkeä Ahtiaisten sukuseuran kolmatta Perinneruokapäivää viettämään. Koulukeittiö täyttyi erikäisistä pulikan käyttäjistä ja kuoren rypyttäjistä, mutta niinpä sitten valmistakin syntyi.

Mestareina ja päivän järjestäjinä toimivat sisarukset Annikki Virtanen, Marjatta Huhtala ja Hilikka Kontulainen yhdessä serkkunsa Päivi Laaksosen kanssa.

Leipomishommien lisäksi laitettiin lohikeittoa. Jälkiruokaksi saatiin vielä kahvin kera maistella vehnäleipäkuoreen leivottua rotinapiirakkaa, jonka kannen alla sydämenä on makeaksi maustettua riisipuuroa.

Ja kaik tekemistä ja syömistä höystettiin puhvea sorinal ja nauru remakal, niiko pittääki.

Raija Herrala-Nurmi

Iida Laaksonen maisteli riisitäyteistä rotinapullaa. Emerituspuheenjohtajat ovat kalamiesten sukua, lohikeitto valmistui tottuneesti.

Sukukirjan tekemisestä

Harri Laine

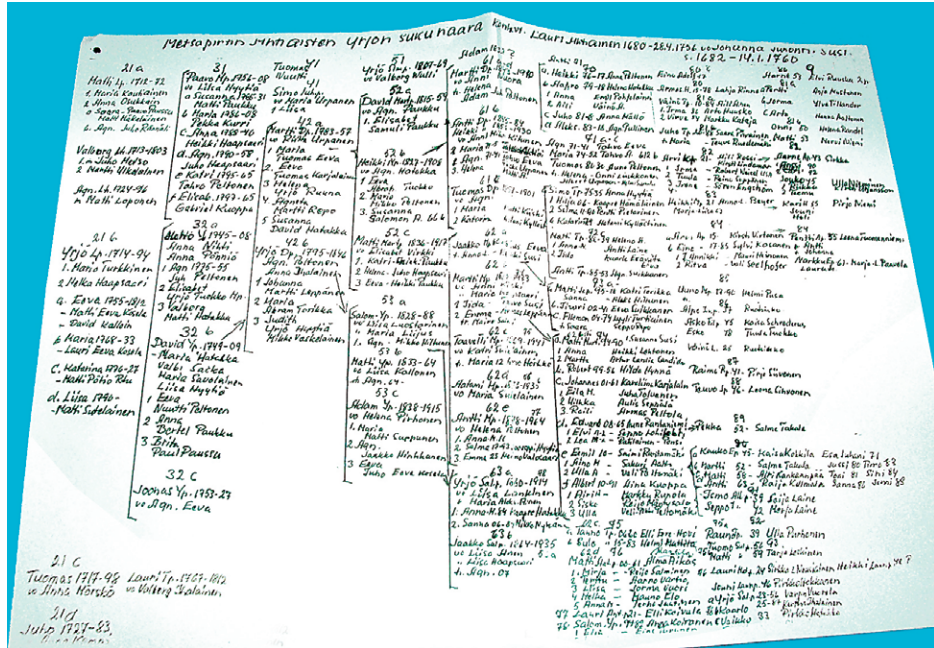
Metsäpirtin Ahtiaisten sukukirja valmistui noin 15 vuoden valmistelun tuloksena joulukuksi 2014. Ensimmäiset maininnat sukukirjasta löytyvät sukuseuran hallituksen pöytäkirjoista vuodelta 1998. Jo sitä ennen oli käyty keskustelua siitä, miten Heikki Ahtiaisen tekemän sukuselvityksen tulokset voitaisiin saada seuran jäsenten tietoon. Sukukirjaa kehittämään nimettiin syksyllä 1999 sukukirja-valiokunta, josta myöhemmin on kuitenkin käytetty vähemmän juhlallisesti nimeä sukukirjatoimikunta. Toimikunnan jäsenet ovat ajan myötä vaihtuneet. Alusta asti toimikuntaan kuuluivat Ilmi Pesonen ja Pentti Ahtiainen. Ensimmäiseen toimikuntaan kuuluivat myös Heikki ja Kari Ahtiainen. Vuodesta 2005 eteenpäin toimikuntaan kuuluivat Ilmi Pesonen, Pentti Ahtiainen, Raija Herrala-Nurmi, Niilo Kiiski, Harri Laine ja Markku Lemmetti.

Alun perin toimikunnan tehtäväksi määriteltiin suunnitelman laatiminen siitä, miten sukukirjahanke toteutetaan ajallisesti, rahallisesti ja toimituksellisesti. Tämä edellytti suunnitelmaa siitä, millainen sukukirjan pitäisi olla. Jo varhain päädyttiin siihen, että kir-

jaan tulisi sukututkimusosuus ja tekstiosuus, jossa selvitettäisiin Ahtiaisten suvun vaiheita, elinkeinoja, ympäristöä, olosuhteita, tapoja ja tarinoita. Realistista aikataulua toimikunta ei pystynyt laatimaan. Tämä johtui varmaankin työmäärän arvioinnin hankaluudesta. Sukututkimuksen uskottiin olevan valmiimpi kuin millaiseksi se lopulta osoittautui. Tekstien laajamittainen tilaaminen ulkopuolisilta kirjoittajilta ja sukututkimuksen teettäminen ulkopuolisella tutkijalla ei ollut realistinen vaihtoehto silloiselle noin 100 hengen seuralle. Kirjan hinta olisi todennäköisesti noussut useisiin satoihin euroihin. Niinpä päädyttiin ajatukseen kirjan tuottamisesta ainakin osittain omatoimimisena talkootyönä. Rahallisesta puolesta toimikunta teki jotain arvioita, koska sukuseuran talousarviossa oli jo vuonna 2003 arvioitu kirjan painatuskuuluiksi 3000 euroa.

Sukututkimus

Heikki Ahtiainen Asikkalasta oli tutkinut sukuaan jo 1980-luvun loppupuolelta alkaen ja löytänyt suvun kantaisäksi 1680-luvulla syntyneen talonpoika Lauri

Heikki Ahtiainen teki sukututkimusta kirjoittamalla käsin suurille paperi-
arkeille niin paljon tietoa kuin niihin suinkin mahtui.

Ahtiaisen Metsäpirtistä. Heikki oli kartoittanut Laurin jälkeläisiä 1700-luvun alusta nykypäivään tutkimalla Mikkelin maakunta-arkistosta löytyviä asiakirjoja ja haastatteleamalla löytämään sukulaisia. Heikin aineisto sisälsi arkistopohjaisen tiedon lisäksi eläviltä henkilöiltä saatua arvokasta tietoa nykypolvista. Heikin sukuselvitys-aineisto oli käsinkirjoitettuna kaavioiden ja muistiinpanojen eikä ollut sinällään julkaisukelpoista.

Materiaalin julkaisemiseksi se täytyi saattaa ensin käsittelykelpoiseen muotoon. Heikin poika Kari aloitti aineiston viennin tietoko-

neelle jo ennen sukukirjatoimikunnan perustamista. Vuosituhannen vaihteen tienoilla aineisto oli saatu tallennettua. Sukuseuran jäseniltä saatua tietoa lisättiin aineistoon. Tietoja oli yli 4000 henkilöstä. Tiedot oli saatu koneella käsiteltävään muotoon, mutta eivät olleet vielä julkaistavissa. Tiedoissa oli puutteita ja joitain virheitäkin oli helposti havaittavissa. Henkilö- ja paikannimien esitykset eivät olleet yhtenäksellisiä. Kari oli lopettanut tutkimusaineiston tallennuksen vuosituhannen vaihteen jälkeen ja aineisto oli luovutettu Ilmi Pesoselle, joka oli jonkin verran täydentänyt aineistoa sukuseural-

le toimitetuilla materiaaleilla. Ilmi oli myös havainnut ongelmia tutkimusaineistossa.

Ennen julkaisua aineisto piti tarkastaa, korjata puutteet ja virheet sekä yhtenäistää nimikäytännöt. Heikin sukututkimus oli pääosin isälinjoihin keskittyvä. Tytärten lapsia oli mukana satunnaisesti ja lähinnä myöhemmiltä sukupolvilta. Tietojen tallennukseen käytetty sukututkimusohjelmisto osoittautui riittämättömäksi ison aineiston käsittelyyn ja julkaisutarpeisiin nähden. Ohjelmiston jatkokehitys näytti myös pysähtyneen. Ohjelma vaihdettiin toiseen vuonna

2005. Sukututkimusaineiston siirto vanhasta ohjelmistosta uuteen onnistui suhteellisen helposti, vaikka vaativakin erityisen siirto-ohjelman laatimista. Siirron hyöty oli kuitenkin aika vähäinen, sillä uudenkaan ohjelmiston avulla ei pystynyt kunnon pitämään kirjaa ja erottamaan toisistaan tarkistettuja ja korjattuja ja vielä tarkistamattomia tietoja. Tarkistettuja tietoja varten piti perustaa uusi tietokanta ja kirjata kaikki tiedot uudelleen.

Aluksi kaavailtiin, että koko aineisto voitaisiin antaa usean henkilön rinnakkain tarkastettavaksi ja päivitettäväksi ja yhdistää tiedostot

Sukukirjan merkeissä on pidetty monia tilaisuuksia. Tässä vuonna 2004 Helsingissä Karjala-talolla pidetyn sukukirjapäivän osallistujia, nuoria ja vähän vanhempia. Sukukirjatoimikunnan työstä ei ole kuvia tiedossa.

aika-ajoin. Teoriassa tämä oli mahdollista. Käytännössä se ei kuitenkaan onnistunut, sillä aineistojen yhdistely ohjelmalla toimi kelvottomasti vain, jos yhdistettävissä aineistoissa oli vain vähän yhteisiä henkilöitä.

Tulin mukaan sukututkimustietojen tarkistukseen vuonna 2005 ja otin hoitaakseni tutkimusaineiston. Tietojen tarkistaminen eteni aluksi aika hitaasti. Asiakirjojen mikrofilmit ajalta ennen vuotta 1900 olivat käytettävissä kansallisarkistossa Helsingissä. Niiden takia ei tarvinnut matkustaa Mikkeliin. Arkisto oli kuitenkin huonosti auki muulloin kuin virka-aikaan ja mikrofilmien lukulaitteita sai varata vain kolmeksi tunniksi kerrallaan. Kolmen tunnin jaksolla saattoi saada tarkistettua parhaimmillaan jopa 10 hengen tiedot, huonoimmillaan vain parin. Täydentäminen uusilla henkilöillä vei enemmän aikaa kuin jo kirjatun henkilön tietojen tarkistus. Pieni taskukamera osoittautui oivalliseksi työkaluksi arkistotiedon kokoamisessa.

Heikki oli perustanut tutkimuksensa kirkon asiakirjoihin. Käytin tarkistuksessa kirkon asiakirjojen ohella myös verotukseen liittyviä asiakirjoja. Näiden perusteella muodostui hieman aiemmasta poikkeava käsitys jo ensimmäisen perheen lasten syntymäajoista. Pyrin myös perusteellisemmin selvittämään puolisoiden vanhemmat ja tätä kautta yhteydet toisiin

sukuihin. Nämä selvitykset kuitenkin karsiutuivat enimmäkseen pois kirjan sukutauluista.

Tutkimusmahdollisuudet paraniivat vuonna 2007, kun Metsäpirtin ja Sakkolan kirkonkirjojen kopiot tulivat nähtäville Suomen sukuhistoriallisen yhdistyksen (SSHY) digitaaliseen kuva-arkistoon, ja arkistoja saattoi tarkastella kotoa käsin. Uudemmat 1900-luvun arkistotiedot löytyivät kuitenkin vain Mikkelin maakunta-arkistosta. Toistakymmentä matkaa Mikkeliin tuli tehtyä, sekä yksi- että kaksipäiväisiä.

Vanhat kirkonkirjat tulivat 2010 luettaviksi myös kansallisarkiston digitaaliarkistoon. Erityisen käytöluvan haltijoille tuli mahdolliseksi tarkastella myös alle sata vuotta vanhoja luovutetun alueen kirkonkirjojen kuvakopioita kansallisarkistossa Helsingissä. Tämä oli helpotus, sillä Mikkelin matkan rasittavat 6 ajotuntia saattoi nyt käyttää arkiston tutkimiseen. Arkistoihin, etenkin Mikkelin asti, ei kannattanut lähteä selailemaan asiakirjoja, vaan piti tehdä perusteelliset esivalmistelut selvittävistä asioista.

Tulosten tallennuksessa kamera oli edelleen paras ja nopein väline. Kuvia saattoi sitten jälkeenpäin tutkia kotona ja kirjoittaa tiedot koneelle. Sukututkimus eteni systemaattisesti sukupolvi kerrallaan. Lähtökohtana toimi vanha sukututkimusaineisto. Apuna käytin

Harri Laine skannaamassa valokuvia vuoden 2004 sukukirjapäivän aikana. Albumi kädessä Veikko Repo.

myös julkaistuja sukukirjoja, kuten Eevojen sukukirja, ja muiden tutkijoiden aineistoja, esimerkiksi Kalevi Hyytiän laajaa aineistoa. Näitä käytin lähinnä tutkimuksen tuloksen varmistamiseen. Jos tulos poikkesi toisen aineiston käsityksestä, asia piti tutkia uudelleen. Poikkeamia löytyi ja vikoja sekä omasta että vertailuaineistoista.

Ilmi Pesonen kävi Mikkeliissä mm. kokoamassa Ahtiaisten 1900-luvun vihkitietoja. Aineistoon saatiin täydennystä myös maasto-tutkimuksin. Raija Herrala-Nurmi ja Markku Lemmetti tutkivat Varsinais-Suomen hautausmaita

ja keräsivät kuolinaikoja. Ilmi teki vastaavaa Kauhajoella.

Vuoden 2012 lopulla sukututkimus alkoi olla siinä tilassa, mihin arkistojen perusteella pystyi etenemään. Luovutetun alueen osalta tiedot olivat suhteellisen hyvässä kunnossa, mutta myöhempien aikojen osalta tiedot olivat yhä puutteellisia. Nykyisistä seurakunnista alle 100 vuotta vanhoja tietoja saa enää vain tilaamalla ja minimihinta on noin 25 euroa selvityksen kohdetta kohti. Toimitusaika voi olla useita kuukausia. Seurakuntia on paljon ja ihmiset ovat olleet

Kuormalavallinen kirjalaatikoita marraskuussa 2014 Uudessakaupungissa.

varsin liikkuvaisia. Tietoja ei siksi lähdetty seurakunnista kyselemään, vaan katsottiin sukuseuran kautta kerättyjen tietojen riittävän. Harkinnassa oli myös sukututkimuksen katkaisu 1930-luvulle, jolloin tutkimus olisi ollut kattavampi. Ajatuksesta kuitenkin luovuttiin, koska katsottiin olevan tärkeää, että seuran jäsenet löytävät omat yhteytensä kirjasta. Henkilömäärä aineistossa oli kasvanut vuoden 2005 aineistoon nähden kaksinkertaiseksi, noin 8000 henkilöön.

Kevään 2013 aikana otteita sukututkimustiedoista lähetettiin seuran jäsenille ja muutamille muillekin henkilöille tarkastettavaksi ja täydennettäväksi. Korjauksia saatiin jonkin verran ja täydennyksiä sitäkin enemmän. Ne vietiin sukututkimustietoihin kesällä 2013.

Aineisto paisui yli 8800 henkeen. Muutokset jäädytettiin tammikuussa 2014, jolloin sukututkimusohjelmalla tuotettiin kirjan sukutaulujen pohjamateriaali. Kirjan viimeistelyvaiheessa korjattiin vielä sivujakoon vaikuttamattomia painovirheitä, mutta uusia henkilöitä ei voitu enää lisätä koska tämä olisi sotkenut taulujen numeroinnin, muuttanut sivujakoa ja vaatinut mahdollisesti paljon lisätoita esimerkiksi kuvien ja tekstin sijoittelun osalta.

Sukukirjan tekstiosuus

Muistelmia ja tarinoita Metsäpirtin ajoilta, evakkoajoilta ja henkilöiden myöhemmistä vaiheista kyseltiin sukuseuran jäseniltä jo 1990-luvun lopulla ennen sukukirjatoimikunnan perusta-

mista. Samoin kyseltiin valokuvia. Aineistoa tuli pöytäkirjojen mukaan aluksi huonosti, mutta keräystä jatkettiin. Lopulta materiaalia saatiinkin aika hyvin. Valokuvat skannattiin ja niihin liitettiin sisällönkuvauksia. Ensimmäiset luonnokset kirjan sisällöstä tehtiin jo 2000-luvun alkuvuosina. Sukukirjaa käsitteleviä sukupäiviä pidettiin neljä vuosien 2000 ja 2007 välillä.

Vuosina 2005 - 2007 oli tekstirintamalla aika hiljaista. Aineistoa oli tullut ja materiaali arkistoitu. Oli myös lupauksia lisääineistosta. Valokuvien henkilöitä tunnistettiin sukkokousten ja sukkututkimuspäivien yhteydessä. Sukkututkimuksen valmistumista odoteltiin. Vuonna 2007 oli sukkututkimuksen yhteydessä onnistuttu löytämään Laurin alkuperäinen asuinpaikka Metsäpirtissä. Vuoden 2009 alussa pystyttiin maanmittausarkistojen ja henkikirjojen tietojen perusteella selvittämään, miten Ahtiaisten suvun tilukset ajan myötä kehittyivät.

Sukukirjatoimikunta aktivoitui ja vuodesta 2008 kokouksia ryhdyttiin pitämään aiempaa tiiviimmin. Pohjana kirjan rakenteelle oli Pentti Ahtiaisen kokoama runko. Kirjan sisältöä pohdittiin ja rakennetta kehiteltiin toimikunnan kokouksissa ja koottua aineistoa jaettiin toimikunnan jäsenille arvioitavaksi.

Kirjan rakenne stabiloitui hiljalleen kokousten myötä. Pystyttiin

tunnistamaan puuttuvia tekstiosuuksia ja suunniteltiin miten tekstit saataisiin aikaan.

Vuonna 2011 asetettiin kirjan valmistumiselle aikataulutavoitteeksi sukuseuran 20-vuotisjuhla vuonna 2013. Vuosina 2012 ja 2013 sukkikirjatoimikunta kokoon-tui useasti ja tahti tiivistyi määrääjän lähetessä. Yleisin kokouspaikka oli Salo ja kokouksen kesto noin 4 tuntia. Koko toimikunnan kokousten lisäksi pidettiin pienempiä työkokouksia kirjan rakentamiseen, tekstien valintaan ja kuvitukseen liittyen. Nämä työkokoukset pidettiin Uudenkaupungin seudulla ja mukana olivat Raija Herrala-Nurmi ja Pentti Ahtiainen, joskus myös Markku Lemmetti ja Niilo Kiiski. Raija koordinoi aineiston valintaa.

Kirjan tekstiosuus koottiin sukuseuralle lähetetyistä jutuista, kirjaa varten muokatuista seuran lehdessä tai muualla aiemmin julkaistusta teksteistä ja kirjaa varten kirjoitetusta uudesta materiaalista. Kirjaan sisällytettiin myös Ilmi Pesosen Suomalaisen kirjallisuuden seuran (SKS) arkistosta kokoomia Ahtiaisiin liittyviä muisteluja ja perinnetietoja. Kirjan tekstisisältö muotoutui lopulta tunnistettujen tarpeiden ja tekstitarjonnan yhteensovituksen tuloksena.

Kesään 2013 mennessä alkoi kirjan tekstipuoli olla koossa. Toimikunnan jäsenet viimeistelivät vielä omia tekstejään.

Tekstejä tarkastettiin ja kuvia lisättiin. Raija teki koetaiton ja sukukokouksessa syyskuussa 2013 oli nähtävillä alustava versio kirjasta. Kokouksen jälkeen tekstejä vielä oikoluettiin ja viimeisteltiin. Otsikoita viilattiin ja tekstien järjestystä säädettiin. Sukuselvitysaineistoon lisättiin kuvat. Tekemistä oli niin paljon, että kirja ei ehtinyt painoon vielä vuonna 2013. Kirja saatiin lopulliseen muotoonsa syksyllä 2014 ja painoon lokakuussa.

Kirjan varsinainen sisältö on tekstin kirjoittajien ja sukukirjakirjatoimikunnan jäsenten palkattoman vapaaehtoistyön tulosta.

Sukuselvityksen jatkosta

Kirjan sukuselvityksessä on jonkin verran puutteita. Etenkin nykypolven ja jo edellisenkin kohdalla puuttuu kuolinaikoja, puolisoita ja lapsia. Sisarusparvet eivät ole täydellisiä. Painovirheitä on löytynyt muutamia. Pari täydennysaineistoa tuli sukututkimuksen jäädytyksen jälkeen eivätkä täydennykset ehtineet kirjaan. Suvun tila muuttuu jatkuvasti. Korjauksia ja täydennyksiä sukututkimusaineistoon kerätään edelleen. Korjaukset on tarkoitus myös julkaista.

Kuvat Raija Herrala-Nurmi

Ahtiaiset Metsäpirtistä maailmalle – sukukirjan myynti jatkuu

Vuoden 2014 jouluksi ilmestynyttä sukukirjaa voi ostaa edelleen hintaan 30,00 euroa +postikulut.

Kirjaa voi tiedustella hallituksen jäseniltä tai Raija Herrala-Nurmelta p. 040 7374678, sähköposti rihe@netti.fi

Yksi kirjan kuvista, johon saatiin nopeasti lisätietoja. Syksyllä 1939 rajan pinnasta Metsäpirtistä lähetettiin naisia, lapsia ja vanhuksia Savoona. Pieksämäellä ennen talvisodan syttymistä evakot olivat vielä nauru huulilla ja hyvissä vaatteissa. Kuvassa on lähinnä Kiiskin ja Hynnän sukua, kuvan tunnistanut Sauli Sailomäki äitinsä sylissä (takarivi toinen vasemmalta).

Kuvia ja kertomuksia

Harri Laine kertoo sukututkimuksen vaiheista toisessa tämän lehden jutussa. Harri pyysi myös minua kertomaan hiukan siitä, miten kirjan kuvat ja tekstit koottiin. Kirjan sivuille saatiin uutta tietoa Metsäpirtistä ja aika paljon hienoja valokuvia ihmisten elämästä.

Jo kirjahankkeen alkuaikoina Pentti Ahtiainen keräsi yhteen valtavasti aineistoa, ensin oman isänsä Arvin muistiinpanot ja sitten laa-

jemmaltakin joukolta, joka halusi avustaa sukukirjan tekoa. Paljon oli myös sitä aineistoa, joka jo aiemmin oli julkaistu Metsäpirttiin liittyvissä julkaisuissa. Silti tuntui, ettei ole järkevää käyttää kirjan sivuja julkaisemalla uudelleen sitä, mitä jo on olemassa muualla. Sen sijaan kirjatyöryhmässä oli selvästi intoa tutkia paremmin Lauri Ahtiaisen ja Ahtiaisten esipolvien asumista ja elämistä Metsäpirtissä.

Kun ihmisistä ja perheistä alkoi olla varmaa tietoa, alkoivat selvitä myös heidän asumiensa talojen ja viljelemissä maiden sijainnit. Niistä sukukirjassa on paljon uutta, kiitos erityisesti Harri Laineen, ja Markku Lemmetin. Ja olihan se hienoa, että onnistuimme paikallistamaan, missä varhaisin tunnettu esi-isämme aikanaan asui!

Metsäpirttiläisten vanhat valokuvat eivät ole tuhoutuneet niin täysin kuin on luultu.

Sukukirjan teko osoitti luulon vääräksi, sillä lopulta kirjaan löytyi aika paljonkin kuvia ihmisistä ja heidän elämästään. Tottakai paljon on palanut poroksi, mutta paljon muistoja on silti saatu myös mukaan. Niiden oivaltaminen vain on työn takana. Toivottavasti vielä kirjan ilmestyttyäkin joku on hoksannut kirjekuorissa pöytälaatikossa tai mummon albumissa olevien kuvien arvon. Kirjassa on ollut myös sellaisia kuvia, joista lähisukukaan ei ole tiennyt.

Työn kestäessä myös valokuvien suhteen alkoi ilmestyä samanlaisia ongelmia, joista Harri Laine sukututkimuksen osalta kertoo: nopeasti kehittyvä tietotekniikka alkoi ajaa ohi vanhimmaista aineistosta. Kymmenen vuotta sitten sen aikaisin tavoin skannatut kuvat alkoivat olla teknisesti kovin pieniä.

Työn aikana ilmestyi paljon yksittäisiä kuvia, mutta myös kokonaisia albumeita ja kasoit-

tain irtokuvia. Markut Lemmetti ja Laaksonen skannasivat kaikki Lokalahdella asuneiden Elvi ja Aleks Urpasen jäämistöön kuuluneet valokuvat. Niiden tunnistamiseen käytettiin paljon aikaa, mutta paljon jännittäviä ja mielenkiintoisia kuvia on silti vielä selvittämättä. Markku Lemmetillä itsellään on hienoja perheen valokuvia. Aivan työn loppusuoralla paljastui, että Vehmaan Karintaan Matti Ahtiaisella oli valtava määrä valokuvia vielä skannaamatta, ja useimmista niistä Matilla ja Liisillä oli myös tietoja.

Vanhat valokuvat ovat pieniä ja mustavalkoisia, joskus myös taituneita, tahraisia ja haalistuneita. Paljon on kuitenkin tehtävissä. Jotta niissä olevia ihmisiä ja paikkoja voidaan tunnistaa, kuvat täytyy ensimmäiseksi skannata, jotta ne saadaan tulostettua suureen kokoon. Pientä selvennystä ja kirkastustakin monesti tarvitaan, ja se on mahdollista, kun kuvat ovat digitaalisessa muodossa. Karjalohjan sukukokouksessa muutama vuosi sitten nähtiin, miten helppoa kuvat on digimuodossa myös saada yhteisesti näkyviin ja osaksi jonkun tilaisuuden ohjelmaa.

Kannattaa kaivaa vanhat albumit esiin, jos niitä jossain on. Nykyään on paljon mahdollisuuksia selvittää kuvia myös jälkikäteen. Tämän olemme saaneet huomata kirjan kuvienkin osalta. Muutamia kuvia

laitettiin kirjaan mukaan, vaikka niistä ei ollut juuri mitään tarkempia tietoja.

Heti kirjan julkistamistilaisuudessa itsenäisyyspäivänä 2014 Sauli Sailomäki (ent. Kiiski) tiesi kertoa erään kuvan henkilöt ja historian. Raimo Ahtiaisen albumista kirjaan saatu kuva, jossa on naisia, lapsia ja vanhoja ihmisiä, on todellakin otettu jo syksyllä 1939 ennen talvisodan alkamista, kun metsäpirttiläisiä alettiin evakuoida Savoon. Sauli on itse kuvassa kolmivuotiaana. Paikka on Nokkalan talo Pieksämäellä ja kaikki henkilöt on nyt tunnistettu. Kirjassa kuva on sivulla 101.

Jo ennen kirjan painosta tuloa selkisi eräs arvoitus. Sivulla 110 Urpaseen Alekan tuntematon sotakaveri on metsäpirttiläinen Matti Paussu (s. 1915) ja kuva on todennäköisesti otettu asemasodan aikaan Lempaalassa, missä molemmat miehet palvelivat JR 15:n riveissä. Alekan albumissa oli useita kuvia Matista ja muista palvelustovereista samoissa maisemissa.

Kuvan tunnistuksessa auttoi eräs nykyajan kotkotus eli Facebook, jonne muuan henkilö oli laittanut saman kuvan. Siinä oli hänen äitinsä ensimmäinen mies, joka oli kaatunut sodassa – tämä Matti, joka ei ollutkaan Vuokselasta vaan Metsäpirtistä.

Aleks Urpaseen (oikealla) tuntematon sotakaveri oli nimeltään Matti Paussu, hänkin Metsäpirtin miehiä ja Alekan ikätoveri vuodelta 1915. Matti Paussu kaatui jatkosodan lopussa.

Talvisodan päättymishetkellä Taipaleessa otettuun miesten kuvaan on varmistunut yksi Ahtiainen lisää. Eino Hyytiän ja Akseli Ahtiaisen lisäksi mukana on ensimmäisenä oikealla Yrjö Ahtiainen, jonka hänen tyttärensä Aune Henttonen on tunnistanut.

Heti alussa kirjan sivuilla 30-31 on useita samana päivänä otettuja valokuvia eri perheistä samassa paikassa, pihlajan oksin koristetun hirsiseinän edessä jossain Saaroisissa tai ehkä Marttinalla. Eeva-Liisa Hyytiä tunnisti yhden kuvan lisää, siinä on mm. hänen äitinsä lapsena, lisäksi isoäiti sekä muita nyt tunnistettuja Ahtiaisia.

Nämä salapoliisikertomukset osoittavat, kuinka jännittävää ja yllätyksellistä vanhojen valokuvien käsittely ja niissä esiintyvien ihmisten ja paikkojen tunnistaminen on. Vakaa tarkoitus on jatkaa sitä edelleen, sillä yhä moni kuva odottaa lisätietoja. Eikä kaikkia tunnistettujakaan saatu millään mahtumaan mukaan, jos samoista henkilöistä jo oli muitakin kuvia tulossa kirjaan, niidenkin merkeissä voisi olla joskus mukava koontua.

Selviytyjien sukua

Puolitoista vuotta sitten valmistunut sukukirjahanke alkaa vähitellen näkyä kokonaisuutena. Merkitystä oli vaikea nähdä silloin, kun työ oli vielä kesken ja tämä tuo se vielä tehtävänä. Itse olin siinä mukana ”vain” 11 vuotta, muut paljon kauemminkin – alullepanijat jo manan majoilla. Lopputuloksena on 600 sivua tekstiä, kuvia ja sukutauluja. Pari tuhatta perhettä noin kymmenen sukupolven ajalta, ihmiskohta-

Tässäkin kuvassa kaikki ovat Ahtiaisia. Oikealla Anna Ahtiainen o.s. Hämäläinen ja lapset Aino ja Tahvo. Keskellä Maria Ahtiainen ja tyttäret Anna Katri ja Anna Helena, vasemmalla todennäköisesti Marian mies Tahvo Ahtiainen. Sukukirjassa näiden perheiden muita kuvia on sivuilla 300 ja 491.

loita muutaman päivän mittaisista 90 vuoden tietämille. Sotia, kato-vuosia, tauteja ja onnettomuuksia. Onnea, odotuksia, vaurautta, täytyneitä toiveita. Kumpaa painottaa, se riippuu siitä, millä silmälaseilla elämää katsoo.

Paksun kirjan selailu tuo hyvää mieltä kuulumisesta niiden ihmisten joukkoon, joista se kertoo. Vaikka moni kertomus päättyy onnettomasti, ja jokainen niistä joskus päättyy, voi olla ylpeä siitä, että on osa selviytyjien sukua. Tarina jatkuu, ja osa siitä on saatu tallennettua kansien väliin.

Puolijuurikkaiden ja varttikarjalaisten toistama vitsi ”mie en uo mistää kotosi” ei pidäkään paikkaansa, vähimmäskään määrin. Me kotiseutunsa menettäneiden karjalaisten muilla mailla syntyneet jälkeläiset kuulumme mitä suurimmassa määrin samaan selviytyjien ketjuun.

Sukututkimuksen ja kirjan teon laitto liikkeelle sinnikäs sodan arpia kantanut mies. Sen sai lopulta näkyväksi evakkolasten ja muualla Suomessa syntyneiden sukupolvi, jolla ei juuri ole omia muistoja siitä millaista oli ”siel koton olles”. Loppuvaiheen työryhmästä kaksi on syntynyt aivan sodan alla Metsäpirtissä, yksi Pohjanmaalla, kaksi Uudessakaupungissa ja yksi Lokalahdella. Siksi halusimme kirjaan myös sen, mitä sitten tapahtui – miksi ja miten me olemme täällä – Uudessakaupungissa, Laitilassa, Mynämäellä, Kauhajoella, Helsingissä, Turussa tai missä kukin.

Ei elämä pysähtynyt talvisotaan, se aloitettiin kyllä nollasta uudeleen, mutta sekin on osa selviytymistarinaa.

Sukututkimuksen edistyessä ja tarkistuslukuja tehtäessä löytyi paljon tuttuja nimiä. Lapsena tavattu ja pikkuserkkuja, naapureita. Suuri yllätys oli se, miten valtava määrä muista yhteyksistä tutuksi tulleita ihmisiä paljastui samaan joukkoon kuuluviksi: oli koulutovereita, työn merkeissä tavattuja, samois-

sa harrastuksissa viihtyneitä, muuten vaan hyvän päivän tuttuja. Kymmenittäin vakkasuomalaisia – ja vielä kirjan valmistumisen jälkeen näitä yllätyksiä paljastuu. Onhan se selvääkin, kun ajattelee, miten suuri joukko Laatokan rannan Metsäpirtistä lähteneitä ihmisiä näillekin seuduille lopulta asettui sodan päätyttyä. Kotouttamisensa hoitivat niin hyvin, ettei kunkin juurista arkipäivän tuoksinassa enää ole tarvetta puhua kuin sattumalta. Mutta jostain kertoo se, että miltei kuormalavallinen kirjalaatikoja katosi tuossa tuokiossa kiinnostuneiden käsiin.

Henkilö- ja paikallishistoria on monestakin syystä suositumpaa kuin koskaan. Suku- ja kyläkirjoja suorastaan tulvii markkinoille. Suuret ikäluokat ovat nyt siinä iässä. Ja kehitys elämän eri aloilla tuntuu harppovan kovempaa kuin ihmisen mieli. Omille juurilleen kaipaa siinä vauhdissa monikin.

Raija Herrala-Nurmi

Saimaan rannalla Lappeenrannassa

Markku Laaksonen

Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseuran vuosikokous pidettiin kaksipäiväisenä 12.-13.9.2015 Lappeenrannassa. Lauantaina paikalla oli n. 35 osallistujaa ja sunnuntain varsinaisessa vuosikokouksessa osallistujia oli 29. Kokouspaikkana oli loma- ja kokoushotelli Marjola, joka sijaitsee luonnonkauniilla paikalla Saimaan rannalla noin seitsemän kilometriä Lappeenrannan keskustasta koilliseen. Lauantaina tutustuimme sekä Etelä-Karjalan museoon että Etelä-Karjalan taidemuseoon. Sää oli mitä mainioin koko viikonlopun ajan.

Lappeenrannan kaupungin museoista Etelä-Karjalan museo, Ratsuväkimuseo ja Lappeenrannan taidemuseo sijaitsevat Lappeenrannan Linnoituksessa vanhoissa kasarmi- ja varastorakennuksissa Kristiinankadun varrella. Linnoituksen vanhat venäläiskauden sotilasarakennukset on muutettu museoiden käyttöön vuosikymmenien kuluessa. Nämä kaksi museota täydentävät hienosti toisiaan.

Lappeenrannan taidemuseossa oli parastaikaa Avojaloin – 10 elämää Karjalan Kannaksella, kymmenen kertojan varaan rakentuva näyttely. Kertojat ovat todellisia henkilöitä, jotka edustavat eri alueita ja eri sosioekonomisia ryhmiä. Mukana on sekä miehiä, naisia että lapsia. Kukin kertoja tuo kuvaan mukaan historian eri vaiheita ja tapahtumia.

Henkilöt ja heidän miljöönsä esitellään näyttelyssä lyhyiden elämäkertatekstien, valokuvien, esineiden ja taideteosten avulla. Kaksi kertojaa jakaa aina yhden museosalin. Ajatuksena on, että kahden ihmisen elinkeinoista, kontrasteista ja yhteyksistä muodostuu kävijän mielessä uusia oivalluksia.

Näyttely ei myöskään erottele taidekokoelmia ja esinekokoelmia, vaan ne täydentävät näyttelyssä toisiaan. Kertojien elämäntarinoita täydentävät esimerkiksi Kannaksen ja ennen kaikkea Terijoen huviloitten kohtalot. Muutamien huviloitten vaiheet tekevät niistä suoraan persoonia. Huviloitten vaiheita seuraamalla havaitaan, kuinka venäläisten kesäparatiisista tehtiin vuoden 1918 jälkeen suomalaisen keskiluokan matkailukohde.

Linnoitusalueella Etelä-Karjalan museon edustalla otettiin yhteiskuva.

Tuhat ja yksi tarinaa löytyisi varmasti vielä myös Metsäpirtin Ahtiaisten vaiheista historian myllerryksessä. Olisi häpeällistä, jollemme saisi näitä tarinoita tallennettua – vähiin käyvät ne tarinankertoajat, joilla on muistissa omakohtaisia kokemuksia Metsäpirtissä ennen sotia. Toki niitä tarinoita on kertynyt myös sotien jälkeiseltä pitkältä jälleenrakentamisen kaudelta. Olisiko ajatusta ja tavoitetta koota hienon sukukirjamme jälkeen ”jatko-osa”, joka sisältäisi lisää Ahtiaisten tarinoita. Joka tapauksessa muistelusten tallentaminen on äärimmäisen tärkeää – teemme näin pienen kulttuuriteon.

Avojaloin -näyttelyyn tutustuimme draamaoppaan johdolla. Kangaskaupan myyjätär Selma Tikka kertoi tarkemmin näyttelyn henkilöistä, joista osan hän tuntee ja muistakin tiesi kertoa.

Kolme kaupunkia

Etelä-Karjalan museon pysyvä perusnäyttely, Rajalla – Kolme karjalaista kaupunkia, kertoo Lappeenrannan, Viipurin ja Käkisalmen kaupunkien keskeisistä vaiheista. Kaupunkien historiaan on vaikuttanut niiden sijainti lännen ja idän rajalla sekä hyvät kulureitit. Kaupunkeja on leimannut monien rajakaupunkien tapaan monikulttuurisuus.

Viipurin pienoismallin ympärillä.

Avojaloin-näyttelyä esitteli kangaskaupan myyjätär Selma Tikka Viipurista.

Koska Rajalla -näyttely on suunniteltu useita vuosia esillä olevaksi perusnäyttelyksi, löytyy siitä aineksia useaan museovierailuun. Perusnäyttelyssä on esillä myös Viipurin pienoismalli. Se esittää Viipuria sellaisena kuin kaupunki oli 2. syyskuuta 1939. Museon pienoisteatterissa saimme mahdollisuuden katsoa Lappeenrannasta, Viipurista ja Käkisalimesta kertovia filmejä.

Ajatuksia Ahtiaisten alkukodista

Sunnuntaina ennen varsinaisen vuosikokouksen Harri Laine esitteli pohdintoja Metsäpirtin Ahtiaisten mahdollisesta ”alkukodista” Lappeessa. Lappeen pitäjää perustettiin 1437. Se oli tuolloin laaja emäpitäjä. 1500-1550-luvuilla Lappeen suurpitäjä käsitti Iitin, Joutsenon, Lappeen, Lemin, Luumäen, Mäntyharjun, Nuijamaan, Savitaipaleen, Taipalsaaren ja Valkealan. Tilaisuudessa oli mukana Kari Ahtiainen, jonka sukujuuret ovat lähinnä nykyisen Mäntyharjun alueelta. Hän oli kovin kiinnostunut mahdollisesta yhtenevistä sukujuurista Metsäpirtin Ahtiaisten kanssa. Dna-tutkimuksen avulla tämä voitaisiin mahdollisesti todentaa.

Kokouksen valintoja

Varsinaisessa vuosikokouksessa hyväksyttiin tilinpäätös ja

myönnettiin hallitukselle vastuuvapaus. Puheenjohtaja esitteli toimintasuunnitelman sekä tulo- ja menoarvion 2015-2016. Tulo- ja menoarvioon tulee pieniä täsmennyksiä vuosikokouksen päätösten pohjalta. Puheenjohtaja kertoi Karjala DNA -hankkeesta. Päätettiin, että sukuseura maksaa puolet (n. 100 €) yhden dna-tutkimuksen kustannuksista. Dna-tutkimuksen verrokkina olisi Kari Ahtiainen Mäntyharjun Ahtiaisista. Tutkimuksen avulla voitaisiin saada selville mm. viitteitä Metsäpirtin ja Mäntyharjun Ahtiaisten mahdollisesta yhteisestä perimästä.

Sukuseuran hallituksen erovuoroiset jäsenet olivat Harri Laine, Raija Herrala-Nurmi ja Riitta Siltanen. Kaikki ovat toimineet kaksi kolmivuotiskautta, joten heitä ei voitu valita jatkamaan hallituksessa. Raija Ahtiainen oli pyytänyt eroa hallituksesta toimittuaan siinä yhden vuoden. Hänelle myönnettiin ero hallituksesta. Ehdotettiin uusiksi hallituksen jäseniksi Jouni Ahtiaista, Matti Ahtiaista Vehmaalta, Tarmo Ahtiaista ja Liisahelena Stählea. Muut valittiin hallitukseen kolmivuotiskaudeksi ja Liisahelena Stähle kaksivuotiskaudeksi Raija Ahtiaisen tilalle.

Jouni Ahtiainen valittiin puheenjohtajaksi seuraavaksi toimintakaudeksi.

*Kokouksen osallistujia
tauolla haastelemassa:
Pirjo ja Seppo Tamminen,
Markku Lemmetti ja Matti
ja Liisi Ahtiainen.*

*vasemmalla
Leila Ahtiainen,
Pirkko Kaipainen ja
Mari Heinonen.*

*alla
Katariina Kortetmäki,
Eila ja Matti Ahtiainen,
Raimo Ahtiainen ja
Pirjo-Riitta Piilinen.*

Harri Laine ja Harri Siltanen valittiin toiminnantarkastajiksi. Heille sijaisiksi valittiin Raija Herrala-Nurmi ja Markku Saarinen. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Eeva Laukkanen Lappeenrannasta ja Raimo Ahtiainen Laitilasta.

Sukuseuran seuraava vuosikokous päätettiin pitää yksipäiväisenä Länsi-Suomessa syyskuun alussa 2016. Päätettiin, että keväällä 2016 järjestetään toimintapäivä (ruoka-

perinteet, piirakat). Todettiin, että sukukirjaa on edelleen saatavissa. Kirjaa markkinoidaan erilaisten tilaisuuksien yhteydessä. Aineistoa täydennetään ja aineiston keräystä ja käsittelyä jatketaan. Todettiin, että sukuseuramme jäsenmäärä on 198 varsinaista ja kolme nuorjäsentä.

*Kuvat Markku Laaksonen,
Raija Herrala-Nurmi*

Ahtiaiset Metsäpirtistä maailmalle

– sukukirjan myynti jatkuu

Vuoden 2014 jouluksi ilmestynyttä sukukirjaa voi ostaa edelleen hintaan 30,00 euroa +postikulut.

Kirjaa voi tiedustella hallituksen jäseniltä tai Raija Herrala-Nurmelta p. 040 7374678, sähköposti rihe@netti.fi

Ahtiaiset Konevitsassa

sekä lyhyt oppimäärä ortodoksisuutta

Markku Laaksonen

Sukuseuramme järjesti kotiseutumatkan 4.-7. kesäkuuta viime vuonna. Seuran puuhanaisena järjestelyissä toimi Marjatta Huhtala. Kiviniemestä käsin tehtiin päivämatkat Metsäpirttiin ja Konevitsan luterilaiselle. Paluumatkalla poikettiin Viipurissa. Ikimuistoiselle, hienosti järjestetylle, matkalle osallistui 28 sukuseuran jäsentä tai heidän läheistään.

Matka-Viitalan linja-auto starttasi aamuvarhaisella Virttaalta ja pöyrytti mukaan matkalaisia Loimaan suunnalta ja Turusta. - Ei muuta kuin auton nokka kohti itää. Kehä kolmoselta saimme kyytiin pikkuserkkuni Markku Niemen ja hänen poikansa Mikan. Autossa oli nyt neljä Markkua: Kuskina toimiva Äikään Markku Yläneeltä, Lemmetin Markku Mietoista, Niemen Markku Tuusulasta ja meikäläinen eli Laaksosen Markku Laitilan puskista. Kotkassa hotelli Leikarissa joukkoomme liittyi vielä pikkuserkkuni Matti Sorjonon Juvalta. Suuremmitta kommelluksista ylitimme rajan ja jatkoimme matkaa kohti Kiviniemeä.

Lähestyessämme Kiviniemeä saimme hämmästellä sitä, että tiet olivat nyt huomattavasti paremmassa kunnossa kuin esimerkiksi nelisen vuotta sitten, jolloin useat

meistä olivat mukana edellisen kerän vastaavanlaisella kotiseutumatkalla. Seututeiden ohella huomiota kiinnittivät myös rakenteilla olevat mahtavat maantie- ja rautatiehankkeet Pietarista kohti pohjoista – Mitähän herra Putinilla on mielessään?

Illalla asettauduimme majapaikkaamme Losevo-hotellille. Moni kävi tutustumassa Kiviniemen elämään. Ilta jatkui rattoisasti yhteislaulun ja tarinoinnin merkeissä pitkälle aamuyön tunteille asti. Aamulla suuntasimme kohti Metsäpirttiä.

Kävimme Ahosaaressa ja Maskessa kivijaloilla. Ahosaaressa Suikkasen Niilon 90-luvulla yhteen peruksilla kasvaneeseen koi- vuun kiinnittämä kuparilaatta oli nyt häipynyt. Niin kuin useasti aikaisemminkin, otimme mukaamme ruusun ja kulleron taimia ko-

Luostarin pääkirkon edustalla

tipuutarhoihimme vietäviksi. Ensi kesänä näemme, lähtevätkö ne kasvamaan ja kukkimaan uusilla kotisijoillaan – eiköhän sentään, sitkaita kun ovat niin kuin esi-isämmekin, jotka täältä ovat joutuneet lähtemään.

Suuri osa matkalaisista kävi aallonmurtajalla. Alihangan Hannun kanssa tepastelimme Tappariin päin yrittäen löytää Saaroisten koulun kivijalan. Luonto oli kuitenkin ottanut niin hyvin haltuunsa perustukset, että emme niitä löytäneet. Saattaa olla myös niin, että kivet on siirretty pois samoin kuin monelta muultaakin rakennuksen paikalta.

Päivän retkeen kuului vielä esi-isämme Lauri Ahtiaisen asuinpaikalla ja Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkillä sekä muistolehdossa käynnit. Koselan keskustassa pistäydymme paikallisissa ”marketeissa” ja tutustuimme sikäläiseen torielämään. Vorken rannassa rohkeimmat pulahtivat uimaan Laatokaan vielä varsin kylmään veteen.

Toisen hyvin tai vähemmän hyvin nukutun yön jälkeen lähdimmekin sitten kohti Konevitsan luostarisarta. Kukaan meistä ei ollut tainnut käydä Konevitsassa. Noin 40 km pituinen matka Kiviniemestä entisen Pyhäjärven

Konevitsan luostarin vaiheita pähkinäkuoressa

Vuonna 1393 Pyhittäjä Arseni Konevitsalainen perusti tämän Kaikkeinpyhimmän Jumalanäidin syntymän muistolle pyhitetyn luostarin. Konevitsan luostarista kehittyi keskiajalla ortodoksisen kulttuurin keskus, jossa valmistettiin omaperäis-

tä kirkkotaidetta. Suotuista kehitys katkesi tuhoisaan tulipaloon pitkäperjantaina vuonna 1553. Konevitsalaiset joutuivat pakenemaan saareltaan Käkisalmen linnan kukistuttua vuonna 1581. Vuonna 1610 ruotsalaiset hävittivät luostarin. Pietari Suuri antoi

käskyn jälleenrakentaa luostarin v. 1718. Nykyisen muotonsa luostari sai 1800-luvulla, jolloin saarella kilvoitteli parhaimmillaan noin 300 munkkia. Matkailijat alkoivat kiinnostua luostarisaaressa 1840-luvulla. 1917 luostari jäi Suomen alueelle.

Veljestö lähti evakkoon Keski-Suomeen 12.3.1940. Luostari toimi vuoteen 1956 Keiteleen Hiekassa. Tällöin kahdeksan Konevitsan munkkia liitettiin Uuden Valamon veljestöön. Vuodesta 1940 vuoteen 1991 luostarisaaari oli Neuvostoliiton armeijan hallussa salaisena sotilaallisena tukikohtana. Jopa koko saari oli pyyhitty pois monilta kartoilta. Vuonna 1991 luostari palautettiin Venäjän Ortodoksiselle kirkolle, ja ensimmäiset munkit saapuivat saarelle - alkoi luostarin jälleenrakentaminen. Veljestöä on nykyisin vajaa kaksikymmentä. Suomesta käsin on tuettu merkittävästi jälleenrakennustyötä ja vuosien mittaan on suuri määrä talkoolaisia osallistunut luostarin jälleenrakentamiseen. Talkoolaiseksi voi päästä mm. Konevitsa ry:n kautta.

Sortanlahteen (ven. Vladimirovka) kului joutuisasti. Jälleen huomio kiinnittyi teiden hyvään kuntoon – vain loppupätkä tiestä ennen Sortanlahtea oli asfaltoimatta.

Konevitsan (ven. Konevets) saaren, joka sijaitsee Sortanlahden edustalla, tekee merkittäväksi ja mielenkiintoiseksi saarella sijaitseva ortodoksiluostari. Saaren pinta-ala on n. 10 km². Se on 5-6,5 km pitkä ja leveimmillään 3 km leveä. Ympärysmittaa saarelle kertyy n. 15 km. Suomelle kuulueensa ennen toista maailmansotaa Konevitsa oli osa Viipurin läänin Pyhäjärven kuntaa. Nykyisin se kuuluu Leningradin alueen Käkisalmen piirin Sakkolan eli Gromovon maalaiskuntaan. Lähin merkittävä kaupunki on Käkisalmi, joka on 40 kilometrin päässä saaresta. Valamon saareen on 60 km ja Pietariin vesitse 170 km. Saarelle pääsee yhteysaluksella Sortanlahdesta, josta on 6,5 km ja runsaan puolen tunnin laivamatka.

Odotimme puolisen tuntia yhteysalusta, jolla pääsimme saareen. Aurinko paistoi ja oli lähes tyventä – elämä oli mallillaan. Pääkirkon taivaansiniset kupolit lehtikullattuine risteineen näkyivät jo kauas lähestyessämme luostarisaaarta. Heti rantauduttuamme varsin hyvää suomen kieltä puhuva paikallinen oppaamme otti ryhmämme hoteisiinsa. Protokollaan

kuuluu se, että sekä miesten että naisten toivotaan pukeutuvan niin, että asu peittää ainakin polvet ja olkapäät. Paljastavat asut eivät sovi luostariin.

Heti rannassa oli monenlaista nähtävää: Massiivisen puulaiturin jälkeen oikealla rannassa oli pääkallon ja ristikkäisten luiden koristama komea slaavilainen puuristi. (Alhaalla oleva vino poikkipuu kuvaa lautta, johon Jeesuksen jalat lyötiin kiinni. Samalla se kuvaa Golgatalla Kristuksen kahden puolen olleiden ryöväreiden kohtaloa. Jeesuksen oikealla puolella ollut ryöväri pääsi paratiisiin - häntä kuvaa ylöspäin suuntautuva poikkipuun osa. Toinen ryöväri sen sijaan joutui alas kadotukseen - häntä kuvaa alas suuntautuva poikkipuun osa).

Etuvasemmalla rannassa oli puunatiilinen rakennus, jossa toimi saaren voimalaitos puna-arnejan valta-aikana. Rakennus oli jäänyt hyryn haltuun. Vähän kauempana seiso i muistomerkki, joka oli pystytetty sen kunniaksi, kun Suomelle myötämielinen keisari Aleksanteri II kävi saarella vuonna 1858. Muistomerkki on siirretty nykyiselle paikalle luostarin sisäpihalta. Lähellä oli vielä kaunis valkoinen Pyhän Nikolain ikonille pyhitetty tsasouna. Nikolai on matkalaisten suojelija. Tsasouna, tsasouna eli säässynä on ortodoksisesta rukoushuoneesta Karjalassa käytetty termi.

Lähdimme kävelemään loivaa mäkeä kohti luostarin pääkirkkoa. Vasemmalla vehreiden lehtipuiden lomitse näkyi ns. kivihotelli, joka on parhaat päivänsä nähnyt. Kivihotelli oli vuokrattuna Suomen armeijalle ennen sotia. Marsalkka Mannerheim vieraili Konevitsan luostarissa v. 1937.

Majesteettinen pääkirkko

Edessämme seisoi Konevitsan saaren tärkein nähtävyys, luostarin vuonna 1804 valmistunut pääkirkko ja sitä ympäröivä ns. luostarikehä. Kirkon korkein kupoli yltää 34 metrin korkeuteen. Luostarikehän massiivisen muurin kulkuaukon laidassa on fresko, joka kuvaa Arseni Konevitsalaisen tuloa saarelle. Sisällä kirkossa on valtavasti hienoja kattomaalauksia, joista suurin osa on kyetty taidokkaasti konservoimaan. Kun katsoo kirkkorakennusta niin ulkoa kuin sisältäkin, ei voi kuin aavistella sitä, miten paljon työtä ja varoja kirkon jälleenrakentaminen on vaatinut.

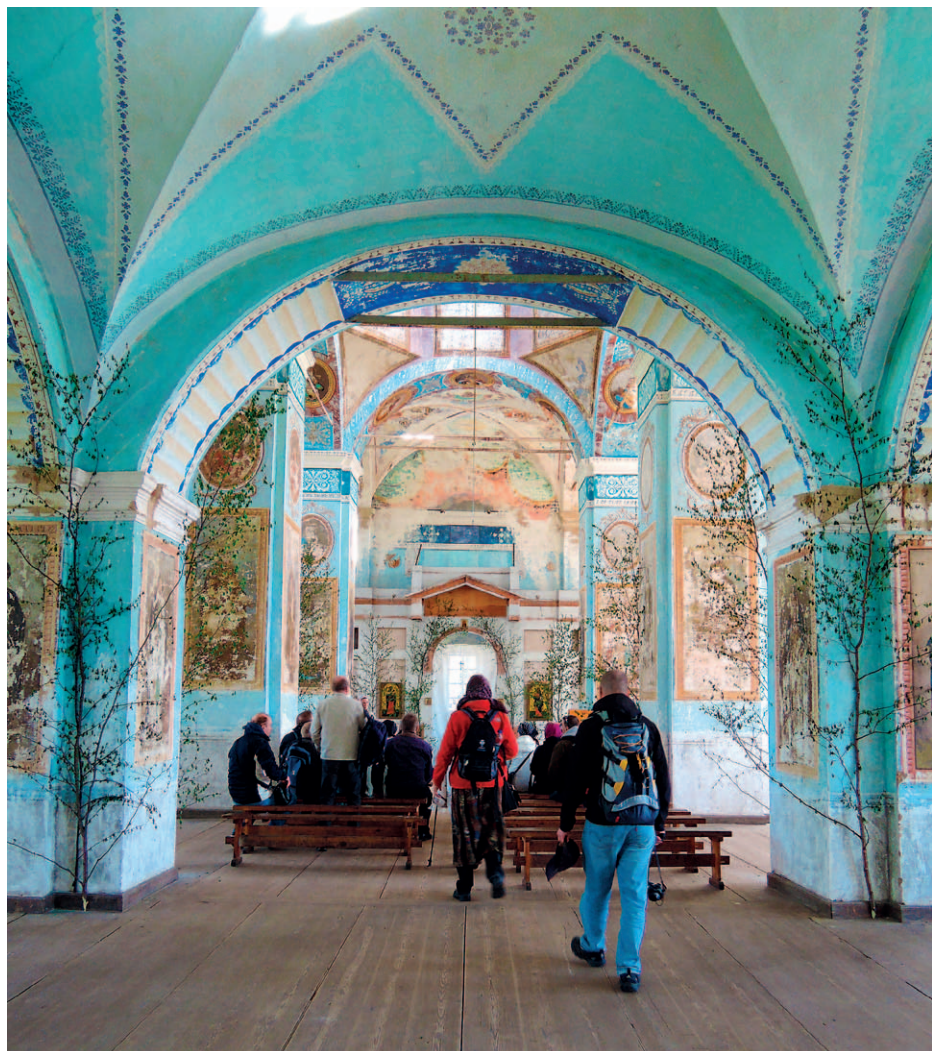
Joulukuussa 1991 Konevitsan luostarin pääkirkon alta löydettiin perustajan, pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen pyhäinjäännökset. Paikka, jossa näitä pyhäinjäännöksiä säilyte-

tään, on pääkirkon pyhin paikka. Suomessa olevista ikoneista historiallisesti merkittävin on Konevitsan Jumalanäiti. Sen esikuvan on perimätiedon mukaan tuonut Konevitsan luostarin perustaja, pyhittäjä Arseni Athokselta vuonna 1393. Tieto tästä löytyy Konevitsan luostarin igumeni Varlaamin noin vuonna 1578 laatimasta Arseni Konevitsalaisen elämäkerrasta. Suomeen ikoni kulkeutui vuonna 1940 Konevitsan luostarista evakuoitujen munkkien mukana. Vuodesta 1956 lähtien sen sijoituspaikkana on Uuden Valamon luostarin kirkko Heinävedellä.

Kirkon pääovesta sisään astuttaessa jää vasemmalle kädelle matkamuistomyymä, josta voi ostaa vaikkapa tuohuksia kotiin viemiseksi. Tuohus on ohut, ortodoksinen kirkkokynttilä, joita mm. kirkossakävijät laittavat kirkossa

Arseni Konevitsalaisen pyhäinjäännökset pääkirkossa.

Pääkirkon ylempi sali on käytössä kesäisin.

Ikoni

Ikoni on kreikankielisen sanan (eikón) johdannainen, joka merkitsee kuvaa ja kirkollisessa käytössä nimenomaan pyhää kuvaa. Ikonin tehtävänä on synnyttää rukoilijassa rukouksen mieli ja auttaa häntä keskittymään rukoukseen sekä opettaa lukutaidottomia tai vierasta kieltä taitamattomia. Ikonia ei palvota. Ikonia kunnioitetaan uskon ja Kristuksen pelastustyön todistajina aivan kuten ristiä tai evankeliumia.

olevien ikonien edessä oleville te-
lineille palamaan. Tuohus valmis-
tetaan yleisimmin mehiläisvahas-
ta. Pelkästä steariinista valmistettu
tuohus ei ole ortodoksisen perin-
teemme mukainen, sillä valmistus-
materiaalissa on tärkeää sen puh-
taus ja luonnonmukaisuus. Palava
tuohus kuvaa rukousta, tuohuk-
sen valo hengellistä valistusta ja
sen puhtaus rukoustunteitamme
ja toiveitamme. Yleisimmin tuo-
huksia laitetaan Kristuksen ja/tai
Jumalansynnyttäjän ikonien eteen
sekä vainajien muistelupöydäl-
le, joka usein on kirkon etuosassa
suuren Golgata-ristin edessä, sekä.
Myös muitten ikonien eteen laite-
taan tuohuksia esim. silloin, kun
ikoni kuvaa omaa suojeluspyhää
tai mikäli pyydetään esirukouksia
joltain tietyltä pyhäältä ihmiseltä.

Kirkossa saimme kuunnella lois-
teliasta ortodoksista kirkkolaulua
Pietarin hengellisestä akatemias-
ta ja konservatoriosta saapuneiden
kolmen nuoren laulajan esittämänä.
Näillä esityksilläkin saadaan kerät-
tyä hieman rahaa luostarin kunnos-
tusta varten. Ortodoksinen kirkko-
musiikki poikkeaa huomattavasti
luterilaisesta kirkkomusiikista – ih-
misääni toimii instrumenttina, ei
tarvita urkujen pauhetta.

Tutustuimme myös kirkon lähellä
olevaan luostarin museoon. Siellä
saimme nähdä vanhaa esineis-
töä, vanhoja valokuvia ja raken-

Kelja, munkin kammio

nuspiirustuksia sekä rekonstruo-
idun munkin asuinhuoneenhuoneen
eli keljan. Kelja on ortodoksi-
sen munkin asunto. Kreikassa se
merkitsee sekä munkin asumaa ta-
loa tai huonetta että pientä, joskus
kuulumatontakin kilvoituspaik-
kaa. Sanan latinalainen muo-
to merkitsee kammiota, ja siitä
on muotoutunut myös sana sel-
li. Slaavilaisessa perinteessä kel-
ja merkitsee ainoastaan munkin
asuinhuonetta.

Kierrokselle saareen

Kirkkokehän ulkopuolella, sen
itälaidalla, sijaitsee 1800-luvun
puolivälissä rakennettu ns. puu-
hotelli. Puuhotellissa on majoittu-
neena mm. saarella työskenteleviä

Ristinmerkki

Ortodokseille on tunnusomaista ristinmerkin tekeminen. Ortodoksisessa kirkossa ristinmerkki tehdään usein ja useissa eri yhteyksissä. Yksi ”sääntö” on tehdä ristinmerkki aina, kun kuulee palveluksessa mainittavan sanat ”Jeesus Kristus”, ”Herra”, ”Herra armahda” tai ”Kunnia olkoon Isälle, Pojalle ja Pyhälle Hengelle” tai oman tai itselleen läheisen pyhän henkilön nimen. Myös useimpien rukousten alussa ja/tai lopussa tehdään ristinmerkki. Ristinmerkki tehdään myös aina kirkkoon saapuessa ja sieltä lähtiessä, tuohusta sytyttäessä ja ikonin edessä rukoillessa. Kotona tai muualla kirkon ulkopuolella rukoushetki aloitetaan ja lopetetaan ristinmerkein. Näiden lisäksi ristinmerkin voi tehdä aina, kun itsestä siltä tuntuu ja haluaa ristinmerkin avulla esim. keskittyä rukoukseen tai torjua pahoja ajatuksia. Ristinmerkillä rukoilija ristii (”ristiinnaulitsee”) itsensä ja näin liittää itsensä osaksi Kristuksen elämää ja Kirkkoa. Ristinmerkki toimii samalla rukoilijan ajatuksien ja toiminnan keskittämisen apuvälineenä, näin hänen ajatuksensa eivät lähde harhailemaan pois rukoilemisesta ja Jumalan ylistämisestä.

Ortodoksista ristimerkkiä tehtäessä yhdistetään tavallisimmin oikeasta kädestä kolme ensimmäistä sormea (peukalo, etusormi ja keskisormi) kuvaamaan Kolminaisuutta. Yhdistetyt kolme sormea kuvaavat pyhää, yksiolennollista ja jakaantumaton Kolminaisuutta. Kaksi jäljelle jäävää sormea (nimetön ja pikkusormi) taivutetaan kämmentä vasten ja ne muistuttavat rukoilijaa Kristuksen täydellisyydestä ihmisenä ja Jumalana. Ristinmerkki on siis samalla eräänlainen henkilökohtainen uskontunnustus.

Näin yhdistetyin sormin kädellä tehdään ristinmerkki, jolloin kosketetaan ensin otsaa, sitten rintaa ja viimeisenä ensin oikeaa sitten vasenta olkapäätä. Ristinmerkki teko kuvaa ajatuksiemme ja aikeittemme (otsa), tunteittemme (rinta, sydän) ja kättemme töitten (olkapäät) siunaamista. Ristinmerkin teon jälkeen kumartetaan kevyesti eteenpäin kunnioittaen eteen muodostettua ristiä.

talkoolaisia. Täällä meillä oli mahdollisuus ruokailla ja käydä wc:ssä. Nyt jaksoimme lähteä noin kolmen kilometrin patikkareissulle. Luostarialueen laitamilla oli useita puoliränsistyneitä maatalousrakennuksia aitauksineen. Paikalliset maataiskanat, vuohet ja siat viettivät kaunista alkukesän päivää omissa askareissaan. Piha-alueen laitamalla oli myös isohko vaalea kivirakennus ”työläisten talo”, joka nykyään on vuokrattu Invalidien säätiölle, jonka toimesta lapset saavat viettää talossa kesänsä ja marjastaa sekä sienestää saarella.

Kuljimme hiekkatietä pitkin kohti saaren korkeinta kohtaa, Pyhää vuorta, joka sijaitsee 34 metriä me-

renpintaa ja 20 metriä Laatokan normaalivedenpintaa ylempänä. Matkalla oli värikäs ja koristeellinen Jumalanäidin kuolinuneen nukkumisen tsasouna eli Uspenien tsasouna. Suomalaiset ovat huolehtineet tämän tsasounan maalauksesta ja ovat myös nähtävästi rakentaneet tämän tsasounan aikaisemmin tuhoutuneen tilalle. Tsasounan takana oli pieni hautuuma. Tällä paikalla Arsenilla oli tapana levähtää kulkiessaan Pyhälle vuorelle.

Valamon saarelta lähdettyään ja kovan myrskyn seurauksena Konevitsan saarelle rantauduttuaan Arseni rakensi Pyhälle vuorelle keljan ja pystytti sinne myös puusen ristin. Nykyisistä saaren raken-

Kazanin skiitta Pyhällä vuorella saaren keskellä

nuksista vanhin on Pyhällä vuorella sijaitseva Kazanin skiitta. Se vihittiin käyttöön vuonna 1798.

Pyhällä Vuorella nyt olevassa skiitassa asuu koko saaren ja luostariyhteiskunnan rippipappi. Skiitta on tyypillisesti sen varhaisimmassa muodossaan pienen kirkon ympärille ryhmittyneiden keljoissa asuvien yleensä munkkien yhteisö, kilvoituspaikka, eräänlainen pienenluostari, joka kuuluu jonkun suuremman luostarin alaisuuteen.

Kazanin skiitan ulkopuolella oli ennen Ilmestyksen tsasouna vuodelta 1740. Alkuperäinen on tuhoutunut. Nykyinen vihreäksi maalattu

Jumalanäidin ilmestymisen tsasouna, on lahja Lappeenrannan ortodokseilta vuodelta 2003.

Hevoskivi

Kuljimme vehreän metsäluonnon halki kapeaa polkua kohti Hevoskiven tsasounaa. Loppumatkasta laskeuduimme varsin jyrkkiä kiviportaita pitkin Hevoskiven juurelle. Saarella on jääkauden jäljiltä suuria sileiksi hioutuneita siirtolohkareita. Suurin niistä on kvartsijuovaista harmaata graniittia oleva Hevoskivi (Konj Kamenj). Suurten kuusten ympä-

Hevoskiven tsasouna on rakennettu valtavan siirtolohkareen päälle.

röimä, yli yhdeksän metriä pitkä kivi painaa arviolta yli 750 tonnia. Joidenkin mielestä se muistuttaa hevosen pääkalloa.

Hevoskiveen liittyy ensimmäinen pyhittäjä Arsenin tekemä ihmeteko. Tultuaan saarelle hän tapasi Filipinimisen hurskaan kalastajan ja kuuli tältä, että saaren nimi, Konevitsa, tulee sanasta Konj Kamenj eli Hevoskivi. Kiveä kutsuttiin Hevoskiveksi, koska taikauskoinen kansa piti sitä jumalanaan. Kiveä kunnioitettiin ja pelättiin siinä asuvien pahojen henkien vuoksi. Saari oli asumaton, mutta kesällä manteeen talonpojat toivat sinne karjansa laitumelle, saarella ei nimittäin ollut muita petoeläimiä kuin kettuja. Jotta karja varjeltuisi pahoilta hengiltä, talonpojat uhrasivat joka vuosi kivellä hevosen.

Kun pyhittäjä näki kiven, hän joutui kauhun valtaan, ei ympärillä kasvavan synkän metsän vuoksi, vaan kiusaajahenkien pelästytämänä. Arseni palasi keljaansa, jossa hän rukoili koko yön pyytäen Jumalaa puhdistamaan paikan pahoista hengistä. Aamulla hän palasi kivelle Jumalanäidin ikonin kanssa, toimitti rukouspalveluksen Kaikkein pyhimmälle Jumalansynnyttäjälle ja pirskontti kiveä pyhitetyllä vedellä.

Kivelle rakennettiin tsasouna vuonna 1815, mutta se oli ajan saatossa pahoin rapistunut ja moneen

otteeseen korjattu. Tsasouna on pyhitetty Arseni Konevitsalaisen ikonille. 1990-luvun puolivälissä se rakennettiin melkein pä kokonaan uudelleen. Silloin Konevitsassa vieraili useana kesänä talkooryhmä Uudesta Valamosta pappismunkki, myöhemmin arkkimandriitti Arsenin (vuodesta 2004 lähtien apulaispiispan ja vuodesta 2005 lähtien Joensuun piispan) johdolla. Uuden Valamon kunnostuskohteeksi oli annettu Hevoskiven tsasouna. Isä Arseni maalasi sinne ikonit ja muu talkoolaisryhmä korjasi ja maalasi tsasounan sisältä ja ulkoa. Puutavara, muut rakennustarvikkeet, maalit ja työkalut vietiin Suomesta.

Hevoskiveltä johtaa aika leveä tielinjaus takaisin kohti varsinaista luostarialuetta. Arvoitukseksi jäi, mikä oli möyrynyt metsän pohjaa polkujen ja teiden varsilla – oliko kaikesta huolimatta vielä joitakin pahoja henkiä liikkeellä.

Mietteitä luostarien vesiltä

Patikoinnin jälkeen maistui kupponen kahvia. Niinpä suuntasimme kohti jykevästä hirsistä rakennettua kahvilarakennusta. Laivan lähtöön oli vielä reilusti aikaa. Sorjosen Matilla oli mukanaan suvun valokuvia, joita oli kiintoisaa katsella Kaija Herralan ja Raija Herrala-Nurmen kanssa.

Metsäpirtin kalastajat kalastivat myös Konevitsan saaren pohjoispuolella olevalla matalikolla eli Konevitsan niskalla.

Eräs Valamon luostarin skiitoista oli Vossinoin saarella keskellä Laatokkaa. Matin ja minun äitien isät, Juho Kiiski ja Eemil Ahtiainen, hukkuivat samassa haverrissa Vossinoin saaren koillispuolella tammikuun 11. päivänä 1933. Pyyntireissulle lähdettyänsä oli melko tyyntä, joten miehet olivat lainanneet skiitan munkeilta pienen ja kevyen, mutta toisaalta kiikkerän, soutuveneeseen kokeakseen muikkuverkkoja. Juho oli hukkuaan 34-vuotias ja Eemil 30-vuotias. Samassa onnettomuudessa hukui myös Eemiliä kolme vuotta vanhempi veli Aapro (Abraham). Matin äidin äiti, Juhon vaimo Agneetta oli Aapron kaksossisar ja Eemilin sisar. Kaijan isä Albert oli Agneettan, Aapron ja Eemilin veli.

Matin äiti Annikki oli vain kolmen kuukauden ja minun äitini Sanni yhdeksän kuukauden ikäinen, kun Juho ja Eemil hukkuivat – istuskelin rannassa jonkin aikaa miettien näitä syntyjä syviä ennen laivan lähtöä takaisin Sortanlahteen.

Sortanlahdessa ennen Kiviniemeen lähtöä meitä hemmoteltiin ”Loimaan Seudun Marttojen” leipomilla karjalanpiirakoilla. – Ai että, olivat ne hyviä. Hieno päivä kaiken kaikkiaan. Toivottavasti ikä ja terveys riittäisivät, että pääsisi joskus toistekin käymään tällä luostarisaarella. Vaikka paljon tuli nähtyä tällä käynnillä, niin vielä jäi paljon myös näkemättä (Kyyvuori, Konevitsan skiitta jne.). Parhaiten kai saareen ja sen elämään voisi tutustua lähtemällä talkoolaiseksi luostarisaarelle.

Seuraavana aamuna lähdimme ajelemaan kohti Viipuria, Suomea ja arkisempia aherruksia.

Laatokan aaltoja Konevitsan lounaisrannalla.

Katariinan kirjavinkkejä: Ihmisiä sodan jaloissa

Toisen maailmansodan päättymisen merkkivuonna kävin pitämässä aiheeseen liittyviä kirjavinkkauksia Lempäälän Karjalaisten tilaisuudessa 2014 ja Punkalaitumella 2015. Seuraavat kirjavinkit perustuvat em. tilaisuuksiin. Mukana on myös yksi teos, jossa kuvataan nykyajan kaupunkisodassa kärsineiden siviilien selviytymistä.

Agapetus:

Tulkaa meille. 1946.

Evakkomummo ja kuusi pientä lasta jäävät kunnantalolle – kukaan talollinen ei ole vonnut majoittaa näin isoa perhettä. Tositapahtumiin perustuva lämmin tarina sydämen hyvydestä. Löytyykö vielä jonkun onnekkahan kirjahyllystä?

Sota-ajan lapset : kirjailijat kertovat lapsuudestaan sodan varjossa. Toim. Leena Laulajainen. 2006.

Koskettavia muistoja lapsuudesta. 19 suomalaista kirjailijaa lupautui kertomaan lapsuusmuistojaan. Sotaa paettiin kaupungista maaseudulle, Suomesta Ruotsiin. Vaikka olisi asuttu Länsi-Suomessa, silti sodan varjo sinnekin ulottui. Sotaorvoksi jääminen löi leimansa koko loppuelämään. Muistelemassa myös mukana inkerinmaalaisten ja vepsäläisten edustajia.

Lassi Rämö:

Takaisin Karjalaan. 2013.

Muolaasta kotoisin oleva Lassi kertoo perheensä vaelluksen Kannakselta Hämeeseen, jälleenrakentamisen ajan ja katkeran paluun länteen. Lopussa Rämö kuvaa jännittävän käynnin menetetyillä asuinsijoilla.

Mikko Porvali: Rautasormus ja muita rakkaustarinoita sotavuosilta. 2013.

Kirjailija on tarkkaan kuunnellut veteraaneja: hän on haastatellut, kerännyt faktoja ja kiinnostavasti koonnut muisteluksista mukaansatempaavia kertomuksia. Muita aiheeseen liittyviä Mikko Porvalin teoksia: Operaatio Hokki – päämajan vaiettu kaukopartio. 2011. Sekä Matti Putkisen muistelmiin perustuva Vanki, vakooja, sissi. 2015.

Benedict Zilliacus: Kertomus kadonneesta saaresta. 1990.

Zilliacus vietti Viipurinlahden Hapenensaaressa lapsuutensa kesät. Jatkosodan loppuvaiheissa hänen kotikartanonsa tienoilla käydään ankaria taisteluja ja asutut rakennukset hävitetään. Kirjailijan muistot lomittuvat myös haavoittuneen venäläisen sotilaan vaiheisiin.

**Avojaloin : 20 tositarinaa
Karjalan Kannakselta. 2015.**

Kirjailija ja tutkija Anna Kortelainen on koonnut monipuolisen historiategoksen elämästä Karjalan Kannaksella eri vuosikymmenillä. Useat eri kirjoittajat tuovat näkökulmia dramaattisiin sotien vaiheisiin, arjen elämään ja tunnettujen taiteilijoiden kohtaloihin.

**Annika Thor:
Saari meren keskellä; Lumpeen-
kukkalampi; Meren syvyyksissä;
Avoimille vesille. 2001 – 2008.**

Sisarukset Steffi ja Nelli lähetetään natsien juutalaisvainoja pakoon Wienistä Ruotsiin Göteborgin saaristoon. Neliosainen nuortenkirjasarja pohjautuu kirjailijan oman perheen vaiheisiin. Vaikuttavaa kerrontaa joka tuo oman lisänsä sotalapsikokemuksiin. Varaa nenäliinapaketti lähelle lukiessasi...

**Marie Jalowicz Simon:
Sitten juoksin pakoon : juutalais-
tytön selviytymistarina 1940-1945.
2015.**

Vuonna 1922 syntynyt Marie Jalowicz Simon suostui vasta elämänsä loppupuolella poikansa jatkuvista pyynnöistä johtuen kertomaan sodanaikaisesta elämästään. Yli 70 kasetillista ääninauhoja muokattiin muistelmateokseksi. Marie piileskelee vanhempiensa kuoltua Berliinissä koko sodan ajan – milloin missäkin oloissa. Hän pysytteli lujana ja toiveikkaana: ajatteli koko ajan tulevaisuutta ja selviytymistään.

**Lena Muhina:
Piirityspäiväkirja. 2014.**

1924 syntynyt Lena Muhina jäi kasvattiäitinsä ja isoäidin kanssa piiritettyyn Leningradiin. Aluksi Lenan päiväkirjatekstit ovat voitontahtoisia ja kuvastavat nuoren tytön halua uskoa virallista uutisointia. Myös koulutoverit ja koulun työtökset ovat tärkeitä. Piirityksen jatkuessa sävy muuttuu: ruokaa ei ole riittävästi, koulu keskeytyy, asukkaiden voimat hiipuvat. Lena pääsee pois piirityksestä keväällä 1942. Lena ei koskaan sodan jälkeen puhunut muistoistaan. Onneksi päiväkirja talletettiin.

**Polina Zerebtsova: Sodan
sirpaleet : tytön päiväkirja
Tshetsheniasta. 2014.**

Polina (s. 1985) ja hänen venäläisen äitinsä eivät ole Groznyissa kovin arvostettuja – ovathan venäläiset sotilaat ja tsetseenit juuri sotimassa kaupungissa v. 1999. Urheasti naiset kuitenkin hankkivat elantonsa torikauppiaina ja tottuivat muiden siviilien mukana syöksymään suojaan ammuskelun yltyessä. Vain varakkailla on rahat bussilippuun rauhallisemmille seuduille. Nuoren Polinan elämänusko, rakastumiset, kirjallisuuden harrastaminen, koulunkäynti kannattelevat häntä kohti valoisampaa tulevaisuutta. Ruoan puute, siitä kinasteleminen ja ruokien kuvailu – yleensäkin arjen pienet asiat – ovat yhteisiä piirteitä näissä muistelmateoksissa.

Katariina Ahtiainen

Miu mummin Helena

Mitäs jos mie muistelin
Helena-mummuo. Hiä olj just näi-
tä Ahtiaisi. Koton olles en paljo
muista hänest. Miul on kuitekii va-
sema kiä peukalo lyhyt ja paksu.
Se olj tult sillie, jot olin kuapant
mummolt sen huttupurtsan, mill
hillottii nakeloill perunat. Mummo
kiels, mie karkuu, lankesin karta-
noll ja peukalo jäi purtsan ja miu
all, män tuusanuuskaks ja enneko
piästii lääkärii, ei voint enää tehä
mittiä. Paranj sellaseks ko paranj.

Paremi myö tutustuttii vast
Puutomis olles. Hänel olj ain hame
melkei muata myöte ja kohtu.
Nästyknä napakas piäs. Hiukset nu-
pul ja nuppu kii luisil kakshoarasill
neuloil. Mius hiä ol sellane hilja-
ne kiltti mummo, mut kova käymiä
sukulaisis. Siihe aikua hiä käi kaik
hiät ja hautajaist. Välist miekii olin
keral. Hänel olj punane villalanka
toisen käen kesksome ympäril, se
kuulemma est nenäst verta vuota-
mast.

Helena Lemmetti o.s. Ahtiainen (toinen oikealta), tytär Liisa Susi ja poika Aleksanteri Lemmetti, sekä muistelun kirjoittaja Salli Rastas o.s. Susi

Mummol olj leviät sormukset.
Ne olliit punertavammat ko muil.
Äit sano, jot ne on Vennäi kultua.

Siel Puutomis olles mummo sit kuolj. Hiä olj olt 21 vuotta tyttön, 21 vuotta naimisis ja sama verra lesken. Myö eletti sillo samas talos Varp-täti perrie kans. Tyttäret valvoit vuorotelte Mummo kuoli-vuotie iäres. Sit viimisen yön olj tätti vuoro. Hiä solmiis siin niisii valvoissua, läks käväsemmiä omal puolel ja sillaikua Mummo henkäis viimise kerra. Sit se kammarj jätetti kylmillie ja Mummo seuraavan päin valmistettii viimisel muallisel matkall. Pantii valkone köyhäsilkki piähä, valkiat villasukat jalkua ja valkiat lapast kättie. Kartano Neiti toi vualiapunasen hyasintin ryntäihe piäl ja siin Mummo lepäs. Miul olj pitkä aikua sen kuka haju kuolema haju.

Mummolt jäi komia kermaväri-ne kihlasilkki. Se on olt kunniapailkal mei häis ja lapsii ristiäisis. Nyt mie vua käyn sitä välist pöyhöttele-mäs, jot ei vekkilöi kohast mänis rikki. Mummo keltasest kirssisest huivist tehti Leol, Varp-täti pojal, kaulaliina. Sellast olliit muotii, eikä hänel kelvant miu yöpaitain hel-mast leikattu. Viel näin aikoin vähä-se Mummuo kulkuo kerallain. Mie ko puen kansallispuvun piäl ni alus-hammien on häne sinise- ja valkia-kirjava lanelise alushammi alapuolj. Siin on rimpsu helmas ja kaik.

Onha mei nuorimaisen kolmais nimkii Mummo in mukkua Helena. Tämäverra sain kaiveltuu täll ker-tua tuolt muisti lokerolloist!

Kirjutti
*Ahtiaise Aleksanteri
tyttöre-tyttören tytär Salli*

Lähetä muistojasi muidenkin luettavaksi!

Jatkamme Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseuran lehden tekoa jälleen ensi keväänä. Valokuvat, kirjoitukset, juttuideat ja lehteen liittyvät kommentit voit lähettää Markku Laaksoselle.

Markku Laaksonen, Impporintie 7, 23950 Pyhäranta
puh. 040 710 4416, sähköposti m.laaks@dnainternet.net

Vanhojen kirjeiden kertomaa

Jo muutaman kerran olemme julkaisseet perhearkistoissa säilyneitä kirjeitä sota-ajalta. Hajalleen pitkin Savoa, Pohjanmaata ja sotatantereita joutuneet metsäpirttiläiset muistivat ahkerasti toisiinsa kirjeillä ja korteilla. Tällä kertaa muisto ”sieltä jostakin” on Salli Rastaan säilyttämä.

Jos jonkun muunkin arkistoista löytyy näitä aarteita, julkaisemme niitä mielellämme – ota yhteyttä hallitukseen!

Täällä jossakin 28.8.43

Hyvä kummitäti!

Parhaimmat tervehdykseni
täältä rintamalta.

Kiitän sydämellisesti siitä paketista, jonka sain eilen postista. Tulin toissailtana juuri lomalta, no, se meidän vehnän kasvu meni viime kesänä aivan tyhjiin joten sitä valkean leivän puolta ei ole juuri nähnytkaan vuoteen oikein kunnolla. Pitää palata lomalta ilman sellaisia hyvyyskäs, reppu tyhjänä.

Kyllä olin mielissäni aukaistessani lähettämäsi paketin, kun sieltä löytyi oikein sitten valkoista syötävää ja hyvää kakkua sekä korppuina myös. Kiitoksia paljon niistä. Oli hyvin säilyneetkin matkalla.

Te vain touhuatte kaikin siellä ison talon huushollissa edelleen. Maikki täti ja Juhokin on vielä siellä. En tiennyt lähettää Mari tädille nimipäiväkorttia kun olin epävarma siitä osoitteesta, asutteko samassa paikassa? Sielläkö Liusakin on Sallin kanssa? Salli tyttöä en kyllä tuntisi enää kun en ole nähnyt kuin pikkuisena lapsena ja nyt hän on jo tietysti iso tyttö.

Samoin ne on kasvaneet toisetkin pikkuserkut. Leo taitaa pian joutua näihin hommiin ja Pauli on tietysti jo pitkä poika. Siitä on monta vuotta kun ajettiin partaa yksissä tuumin Vaasankadun asun-

non kylpyhuoneessa. Pauli ei taida muistaakaan enää, kuinka laitettiin Aquva Veraa leukaan ajon jälkeen. Niin ne vuodet vierivät. Pian tässä on vanha mies ja kun nyt tämä parhain miehuus näyttää kuluvan näissä sotahommissa. On jo kolmas vuosi pitkälle menossa taas yhtä päätä, eikä ole vielä tietoaakaan pois pääsystä. Kyllä paikoin on laskettu siviiliin minusta nuorempiakin, vaan kun olen joutunut huoltojoukkoihin palvelemaan kummassakin sodassa, niin täällä sitä on vain saanut olla köllötellä.

Nyt minä vasta olen ollut sodassa mukana hen-

kilökohtaisesti lähemmin viimeisten kahden kuukauden aikana. Sain siirron Ilmatorjuntatykistöön huh-tikuun 20. päivänä. Ensin olin Kivennavalla huollossa autoaliupseerina, nyt kaksi kuukautta olen ollut täällä etäisyysmittari aliupseerina, kk. joukkueessa. Olemme Inkerinmaalla pitkän matkan päässä vanhasta rajasta Valkeasaaren suunnalla. Etulinjaan on matkaa n. 1 km ja vartioimme, ettei rysän koneet pääse lähtemään tänne ja pudottamaan pommeja.

Tämä on hieman vaarallisempi paikka kuin missä tähän saakka olen joutunut olemaan, joten nyt vasta mi-

Täällä jossakin 28.8.43.

Hyvä kummitäti!

Parkaimmat tervehdykset täältä pintaamalta.

Kiitän sydämellisesti pitkä pakettista jonka sain viikko postista. Tulin tiisittana juuri lomalta, no, se muiden vuorokauden kausi meni viime kesänä aivan tyhjään joten sitä valkeaa liivän puolta ei ole juuri nähnytäkään vuorokauden kummitäti, pitää palata lomalta ilman sellaisia huuksia, nappia tms.

näkin tunnen olevani sodassa mukana todenteolla, eikä vallan turhan takia kuten huoltojoukoissa ollessa. Meiltä on joukkueet täällä aivan etulinjojen takana, joten tähän tulee kranaatteja sekä harhakuulia joskus täyt-tä päätä kun sattuu.

Nyt olemme asuneet jo kuukauden korsussa, mutta sitä ennen asuimme teltoissa ja niissä oli perin turvatonta majoilla näin lähellä rintamaa. Helppo täällä on olla, vain 1 tunti vuorokaudessa vartiota miestä kohden, muuta ei ole palvelusta paitsi sitten näiden majoituspaikkojen tekoa. Tähän saakka rakentelimme tätä korsua ja nyt teemme keittiön tapais-ta tuohon mäen rinteeseen maan sisään talveksi.

Arvi Ahtiainen

Aika käy vähän pitkäksi viimeinkin, kun tätä rupesi jatkumaan oikein vuosikaupalla. Lomat on lyhyitä ja pitkien aikojen päästä, nyt saan taas kolmatta kuukautta olla ennen kuin pääsen seuraavalle lomalle. Kun on niin pitkä matka sinne Pohjanmaalle, niin ei kerkii kuin käymään lyhyenä lomana. Tämän kesän loma-vuorot käytin lyhyinä osalominä, toukokuussa kerkisin perunan panoon, heinäkuussa aloittamaan heinänteon, nyt lopetettiin rukiin leikkuu viime loman aikana, siinä koko työt mitkä ehdin tehdä. Kumpi täältä olisi jo päässyt pois viimeinkin, vai pitänee-kö katsoa sota loppuun saakka.

Paljonhan sitä olisi juttelemista, vaan jätän toiseen kertaan. Jos sieltä vaikka kuka kehtaisi kirjoitella kuulumisia, niin olisin varsin mielissäni siitä. Oikein paljon terveisiä Maikki tädille, Juholle, Oskarille, serkuille ja pikkuserkuille allekirjoitaneelta täältä, Inkeristä. Siellä ne on tietysti kovat kii-reet tähän aikaan.

Hyvää syyskesää ja hyvää vointia!

Sydämellisin tervehdyksin
kummitädille

Arvi

Hallituksen yhteystiedot

Puheenjohtaja
Jouni Ahtiainen
Mäntyläntie 25
20660 Littoinen
puh. 041-5488588
jouni.ahtiainen@gmail.com

Varapuheenjohtaja
Tarmo Ahtiainen
Oltermanninpolku 4
61800 Kauhajoki
puh. 0400-660 637
tarmo.ahtiainen@outlook.com

Sihteeri
Markku Laaksonen
Impporintie 7
23950 Pyhäranta
puh. 044-4559239
m.laaks@dnainternet.net

Rahastonhoitaja, jäsenrekisteri
Markku Lemmetti
Pöksmäentie 12
23140 Hietämäki
puh. 050-5119720
markku.lemmetti@gmail.com

Jäsen
Päivi Laaksonen
Vellinkimäentie 361
32100 Ypäjä
puh. 0400-508295
pjaivi@hotmail.fi

Jäsen
Matti Ahtiainen
Asutustie 656
23210 Vehmaa
puh. 0400-322112
matti.ahtiainen@smr.inet.fi

Jäsen
Jaakko Ahtiainen
Mäntylänkatu 15
94100 Kemi
puh. 040-7709700
jaakko.ahtiainen@outlook.com

Jäsen
Liisahelena Stähle
Lehtohaankuja 9
20900 Turku
puh. 040-8346205
liisahelena.stahle@gmail.com

Jäsenlehti Metsäpirtin Ahtiaiset

Vastaava päätoimittaja: Markku Laaksonen

Painopaikka: X-Copy, Turku 2016

Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseura netissä:
www.sukuni.fi/ahtiainen/
nyt myös Facebookissa!

Muista osoitteenmuutos!

Kirjeet ja lehdet eivät tule perille, jos osoitteenmuutos unohtuu.

Ahtiaisten sukuseuran osoitteenmuutokset jäsenrekisteriä
hoitavalle rahastonhoitaja Markku Lemmetille, p. 050 5119720
tai sähköpostitse markku.lemmetti@gmail.com